

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. XVIII. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

§. XVIII.

Solvuntur Objectiones.

Summaria.

1. Regia potestas si à DEO immediate sit, non ideò Pontificia subiectam non esse.
2. Dyscolis Principibus obediendum salvâ Religione.
3. Non turbari hâc potestate Rempublicam.
4. Quid ad extravag. meruit ?
5. Potestas Regia Christo asserta.
6. Arma Sacerdotum non solas lacrymas esse.
7. An hac potestas Reip. noxia ?
8. Qua Patrum Societatis de hac potestate in Galliis sententia ?

Multa sunt, quæ huic nostræ doctrinæ opponi possunt, nec mirum hoc, aut novum videri debet: eadem enim veritatis natura & lucis est, quam sine umbra vix reperies: ac in tanta studiorum & affectuum agitatione, etiam limpidissimum fontem turbati est necesse: singula non tam impugnabimus, quam producemus, hoc ipso pretium amissura, quòd videantur,

I.

Qpponitur 1. Imperatoriam potestatem immediate à DEO collatam esse *Nov. 6. init. & Nov. 73. §. 1.* Non ergo à Pontifice, ut supra dictam; & si à DEO collata, non ergo à Pontifice aut restringi potest, aut adimi, cum inferior non possit in lege aut privilegio superioris dispensare.

2. Quidquid sit, Regia, & Imperatoria potestas auctoritate divinâ, an humanâ sint instituta; illud certum videtur, à DEO non

non immediatè conferri: cum enim ea sit merè temporalis, nec ad actum dirigatur, cujus Respublica non sit capax: immo hæc potestas penès communitatem aliquando fuerit, ab hac in Principem & potuit transferri, & de facto translata est. (a) Cum ergo dicunt, Imperatores à DEO imperium accepisse: est hoc intelligendum, quòd ex speciali ejus Providentia & gratia, quæ Regibus maxime invigilat, imperio sint potiti: non verò, quod eorum potestas talis sit, ut ab alio quàm à DEO immediatè conferri non possit; qualem dicimus esse Pontificiam, quæ, sicut penès nullam communitatem esse potest, ita à DEO immediatè confertur, præcedente electione humanâ, non tanquam hujus potestatis causâ, sed tanquam conditione, sine qua DEUS illam non conferret. Sed demus, Regiam potestatem immediatè à DEO conferri, non tamen confertur à DEO sine debita, & innata subordinatione ad spiritualem potestatem, cui necessariò & ex sua natura, ut medium fini, & instrumentum operi deservit: Cum enim opera DEI sint ordinata, oportuit temporalia ad spiritualia referri, & istis subjacere, cum propter se ipsa appeti non debeant: sicut etiam licet DEUS cælum, & quæ ac terram immediatè creaverit; voluit tamen terræ influxum à cœlesti pendere, nec aliter operari, quàm ex cæli præscripto.

II. *Opponitur 2. Reddite qua sunt Cesaris, Cesari; & qua sunt DEI, DEO. Matt. 22. Et, Omnis anima potestatibus sublimioribus subiecta sit, ad Rom. 13. Et, Obedite Regibus etiam dyscolis 1. Petri. 2. Non potest ergo Pontifex Regibus Imperium abrogare, cum illis subjaceat, ac etiam dyscoli Principes, qui subditos præter culpam vexant, ferendi sunt.*

3. Hæc omnia verissima esse ordinariè & pro casu, de quo scripturæ loquuntur, ut nemo videl. prius obtentu Reipublicæ malè administratæ possit in suos Principes insurgere: absurdissimum enim videtur, & plenum latrocini, singulis privatorum aut ignorantia, aut odio, aut cupiditate correptis, arbitrium & jus in suum Principem committere; hoc enim, ut diximus, remedium est extremis periculis reservatum, nec aliâ manu, quàm Pontificis Maximi applicandum; & de hoc casu textus citati nihil loquuntur, & ideo nihil probant, cum non possint magis probare, quàm dicant; nec unquam diximus, aut dicere potuimus, Regem

Li 2

dysco-

(a) §. 6. Instit. de I. N. G. & C. M. 1. ff. de Constit. Princip. L. 1. §. 7. C. de V. I. E.

dyscoluin ex qualibet, & privata causa, aut injuria delictive posse imperio spoliari, cum hoc plerumque pejus sit, pluribusque malis obnoxium, quam illud privatum damnum; sed tantum ex causa, damnoque publico, & ad totam Ecclesiam ac Religionem spectante: cuius proinde iudicium & cognitio ad solum caput Ecclesiae, & Religionis, hoc est, Vicarium Christi pertinere debet. (a)

III. *Opponitur 3.* Duas esse potestates, quibus mundus gubernatur, Ecclesiasticam & temporalem; utramque a DEO institutam & concessam; temporalem Regibus, Ecclesiasticam Pontifici: nec istam posse ad temporalia extendi & committeri: habet enim qualibet potentia suos terminos, extra quos non vagatur: oculus ad lucem & colores, non ad sonos & concentus: auris ad sonos, non ad colorem pertinet: sic nec potestas Ecclesiastica ad temporalia: alioquin una potestas aliam impediret; quanto enim plus cura temporalibus impendunt Pontifices, tanto magis Ecclesiastica negligunt dicente Apostolo: *Nemo militans DEO, se immisceat negotiis temporalibus, &c.* Et hæc potestatum confusio nequit esse absque discordiis, principumque indignatione, & quod consequitur, sine damno Republicæ: nemo enim, Reges præsertim, alienam falcem in sua messe patiuntur, juxta illud Poëtæ:

*Nulla fides Regni sociis, omnisque potestas
Impatiens consortis erit.*

Et Taciti 4. *Annal.* *Arduum semper eodem loco & concordiam & potentiam esse.* Et 1. *Annalium:* *suspectum sonari Populiq; imperium ob certamina potentium & avaritiam magistratum.* Et 1. *histor. Partis* *interest omnem potestatem ad unum conferri.* Et propius ad propositum nostrum Nicolaus Papa 1. ad Michaelē Imperatorem in c. quonia. dist. 10.

¶ Multa esse, quæ instat hellebori raro usurpata, medicina sunt, si halia futura, si crebro; talis est potestas quæ SS. Pontificibus in Reges & Principes conceditur; hæc enim si ordinaria sit, noceret potius, quam Ecclesiae prodesset: & ideo locum non habet, nisi premente necessitate, cumque Religionis damno: tunc enim temporalis potestas ex natura sua Ecclesiasticæ submittitur, cum temporalia sint propter spiritualia; & hoc ad pacem Republicæ, non dissidium pertinet, turbata siquidem Religione etiam Regna turbantur.

(a) Vide S. Thomam lib. I. toto c. 6. de Regim. Princip.

(*) de Instit. N. G. C. M. R. R. de Constit. Princip. Lib. I. c. 7. §. 1.

turbantur, & ideo quidquid tuende Religioni, tuendis etiam imperiis servit: expeditque immensa Regum potentia terminum alii quem figi, ut non excurat, araque fidei transcendat; quod si fieri, si extra omnem metum & iudicem essent, cupiditate regnandi Religionem vincente. At principes offenduntur? Equidem optandum esse illos nunquam offendi, at si oporteat, necessitas absolvit, & causa Religionis; nam & medico secanti ager indignatur, sed sanctas vulnera excusat, & dolor beneficio adscribitur, nec aliud convincuntur textus citati.

IV. *Opponitur 4.* Extravagantem *anam sanctam inter communes Bonifacii VIII. de Majoritate & obedientia*, ubi definitur, Pontificem utrumque gladium tenere, per aliam extravagantem *meruit*; inter *communes de privilegiis* revocata esse, saltem quoad Reges Gallia.

Respond. Extravagantem *meruit* Regibus Gallia nihil adimere, nihil concedere; sed eos in eo statu relinquere, in quo erant ante constitutionem Bonifacii: cum enim ex rationibus supra adductis constet, potestatem regiam & temporalem Ecclesiasticae semper subjectam fuisse, neque hoc ex Bonifacii constitutione, sed jure divino & naturali, nec voluit Clemens V. nec potuit illi derogare, qui de Bonifacio tantum VIII, novisque obligationibus loquitur, & non de naturali & divina.

V. *Opponitur 5.* Papa est Vicarius Christi, non quidem ut Dei, cum divina potestas non sit Papae communicata; sed ut hominis & Ecclesiae capitis: non ergo majorem habet potestatem, quam ipse Christus, cujus Vicarius tantum & servus est: sed Christus ut homo nullam habuit in Regna & Principatus ac temporalia jurisdictionem, quod ipse testatus est *Ioannis 18. Regnum meum non est de hoc mundo.* & *Luce 12. O homo, quis me constituit iudicem aut divisorem inter vos?* Quis ergo majorem Papae, quam Christo jurisdictionem tribuat? majoremque Vicario quam Domino potestatem? cum tamen sufficiat discipulo, si sit sicut Magister.

Resp. Constantem D. Thomae Principis Theologorum sententiam esse, Christo Domino qua homini utramque dignitatem regiam videlicet & sacerdotalem communicatam, quod expresse docet *lib. 1. de Reg. m. Princ. c. 12. & sequentibus* & *p. 3. q. 59. a. 4.* dicit. *Manifestum est Christo qua homini potestatem judicariam ex Regia consequentem*

ad omnes res humanas, additque rationem argumento nostro optimè accommodatum: *Cuicumque*, inquit, *committitur principale, committitur & accessorium, omnes autem res humanae ordinantur in finem Beatitudinis, quae est salus aeterna, ad quam omnes homines admittuntur, vel etiam repelluntur iudicio Christi, ut patet Matth. 25.*

Et ipsa videtur expressa sacrae scripturae sententia Matth. ult. *Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra.* Paulus ad Hebr., *Quem constituit heredem universorum.* Apocalypf. 1. *Princeps Regum terra.* Apoc 6. *Rex Regum, & Dominus Dominantium.*

Quod quidem jus Regium fundari credimus in unione hypostatica: sicut enim ferro communicatâ formâ ignis, communicantur etiam proprietates, adeò ut ferrum ignitum colorem, ardorem, lucemque induat ipsius ignis, verumque sit dicere, non ignem solùm, si¹ etiam ferrum igni unitum ardere, lucere, &c. ita humanitas Christi unita semel formæ Dei, participat omnes divinas proprietates, quarum illa est capax, & consequenter etiam supremum rerum temporalium dominium, regiamque auctoritatem, quam non voluit Christus exercere, quia *venerat in forma servi, & poenitentiae, humilitatis mundi que contemptus exemplum futurus, nec aliud verba sacrae scripturae sanctorumque Patrum convincunt.* Sed quidquid sit de hac D. Thomæ sententia, quam verissimam credimus, & ipse S. Doctor manifestè veram appellat: Illud saltem negari non debet, Humanitati Christi collatum esse dominium rerum temporalium, quousque illud Ecclesiae gubernandæ consummandæque Redemptioni necessarium erat, nam, ut inquit D. Thomas p. 3. q. 54. a. 4. *Cuicumque committitur Principale, committitur etiam accessorium.*

Et hoc ipsum dominium aliquoties Christus, cum expedire videbatur, exercuit, nam mulierem adulterii convictam contra legis præscriptum absolvit *Ioann 8.* Ficulneam, quæ in alterius bonis & patrimonio erat, arefecit. *Matthai 21.* Dæmones in gregem porcorum, qui ad alios pertinebant, immisit, & præcipientes in aquas egit *Matth. 8.* Quâ potestate, nisi Regiâ & omnibus dominante? alioquin aliena usurpâisset. Sed dicit aliquis, cur ergo Christus non Augustum, non Herodem Imperio exuit, aliòsque, qui veram Religionem promoverent, throno imposuit?

Quia

¶. Quia voluit Ecclesiam humilitate, patientiâ, fortitudine, rerum humanarum contempta crescere, & miraculis tantum diviniâque virtute, non bello aut viribus, quemadmodum Regna solent, propagari, ut videlicet tantò magis divina potentiâ eluceret, Ecclesiâ fisdem artibus, quibus opprimebatur, florente: utque fidei veritas esset omnibus indubitata, quæ per totmiranda, DEUM haberet testem, & sine armis, divitiis, sapientiâque humanâ omnes convicisset: sed semel Religione constitutâ, & fide omnibus persuasâ, voluit DEUS naturalibus etiam mediis Ecclesiam conservare, & cum illa defunt, nec priùs, miracula quæri: quemadmodum videmus, naturam quidem humanam immediatè à DEO productam esse, sed semel productam per naturales causas diffundi, quæ si cessent, aut homini producendo pares non sint, miraculis naturam suppleri.

VI. *Opponitur 6.* Arma Sacerdotum lachrymas & orationes, non exercitus & vim esse, ut habetur in *c. conveni. 23. q. 8. & hist. 36. c. ult. c. porro 16. q. 3.*

¶. Ne lachrymis quidem summos Pontifices, Regnantem inprimis, pepercisse, & causam Ecclesiæ, quam olim sanguine, nunc etiam aquis tueri, in hoc quoque Petrum imitatos, cui lacrymas gallus expressit. Ceterum ubi præter lacrymas precèsque alia quoque remedia ad manus sunt, ea tutò adhiberi satis exempla SS. PP. & Apostolorum convincunt; inter quos Beatus Petrus repentinâ morte duos confecit, Paulus orbitate multavit, Elias igne succendit, &c. multaque alia: fac enim armis ab aliquo S. Pontificem invadi, an illi suis tantum lacrymis, & non etiam alienis armis hostem reprimere licebit? quantò ergo magis si Ecclesiam aggrediantur, in qua non corporis tantum, vel unius hominis, sed animarum, omniumque, qui in Ecclesia sunt, salus periclitatur? Quidquid ergo vitium & potestatis à DEO Pontifex Romanus accepit, id omne tutandæ Religioni impendere potest, inter hæc autem, ut diximus, est etiam potestas in Reges & Regna. Cur ergo Ambrosius alique hæc potestate non sunt usi? quia vel non poterat, vel non decebat, vel non oportuit; horum aliquid si obstat, ne summus quidem Pontifex hunc ictum, qui ultimus esse debet, vibrabit, DEOque committet semper in extrema parato.

VII. *Opponitur* 7. Ex hac in Principes, eorumque ditiones exercita à SS. Pontificibus potestate, multa incommoda & mala evenisse. Censuræ & Anathemata in Henricum VII. Angliæ Regem vibrata, quid aliud evicere, quam ut jugum excuteret, Ecclesiam vastaret, proscriptâ toto Regno Religione? iisdem Elisabetha Regina Angliæ in furorem acta, sævius quàm antè in Catholicos grassata, nec priùs desit, quàm Regio Stuartæ sanguine secures imbueret, specioso titulo, crudelitate velatâ, quòd diceret, Catholicos seditionem in Regnam & Regnum moliri? & denique nunquam sæpius cædes, intestina bella, Procerum discordiæ, parricidia in Gallis observata, quam Henrico IV. Navarræ Rege à summis Pontificibus diris percussio, Regnoque alienis exposito, non ergo potestas, quam Pape concedimus, Ecclesiæ bonum, sed perniciem magis & excidium spectat. V. Trithem. *in Chron Hirsaug.*

Resp. Exercitium potestatis, quam Pontifices Romani in Reges & Regna acceperunt, ad remedia extrema pertinere aliis contumptis, ultimisque morbis adhibenda, & instar hellebori esse; de quo *Cass. collat. 17. c. 17.* *Quod si imminente exitiali morbo sumptum fuerit, fit salubre, ceterum absque summi discriminis necessitate perceptum presentis exitu est;* sicut ergo justum bellum nemo non admittit, quantumvis innumera sint mala, quæ ex bellis proveniunt; sed majora provenirent sublato bello, datâque injuriis licentiâ; sic in casu, de quo agimus; & ipsa quæ in contrarium afferuntur, satis ostendunt; illæ enim calamitates, quæ Henrico diris percussio Galliam affligebant, Regem tandem ad Catholicam Religionem impulerunt, nunquam aliâs Regno potiturum; sic à discordiis & bellis cessatum. Elisabetha Angliæ Regina quantum abfuit, ut Regno exciderit, armatâ in illam potentissimâ classe? Quod verò sapienter agitata potentior fortuna discussit, non hic error potestatis Pontificiæ, sed eventus fuit, ex quo nemo prudens sapientiam & consilium metitur.

Henricum VIII. quod attinet, sunt, qui velint, præcipitatum remedium esse plagâ necdum ferrum patiente: sunt, qui excusent. Demus peccatum esse, quid tandem sequitur? si potestatem hanc Pontifici abroges, quia aliqui aut incircumspectè, aut ex impetu potiùs, quàm ratione & consilio sunt usi: oportebit eodem

eodem modo omnes humanas artes hominumque conditiones, matrimonia, magistratus, mercaturas, immo Regiam ipsam potestatem è medio tolli, in quibus longè pluries peccatum est, quàm in illa, quam defendimus, auctoritate: stultus sit agricola, qui segetem incendit lolio & zizaniis mixtam. Percurre, quæ supra ex historiis produximus, videbis summos Pontifices hâc in Reges potestate feliciter usos esse, magnòque Ecclesiæ bono, quòd verò malè cesserit aliquando, hic est communis rerum morbus & conditio, non semper eodem secundòque vento navigantium. Illud verissimum est, hujusmodi pœnas, interdicta, excommunicationes, depositiones, &c. cum summa circumspèctione rarissimo casu, nec citra necessitatem, explicandas esse, & chymicæ tincturæ modo, guttatim, aliisque remediis frustra consumptis porrigendas, quod à Patribus Tridentinis prudenter omnino observatum, præmonitumque est, *Sess. 25. de Reform. c. 3.* ubi: *Quamvis, inquit, excommunicationis gladius nervus Ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio populos valde salutaris, sobriè tamen magnâque circumspèctione exerendus est, cum experientia doceat, si temerè, aut levibus ex causis incutiat, magis contemni, quàm formidari, & perniciem potius parere, quàm salutem.*

VIII. *Objicitur 8.* Patres Societatis in Gallia contrariam sententiam tenere teste Gramondo *l. 15. ad annum MDCXXXVI.* Cùm enim Santarelli è S. J. liber quidam in lucem emerisset sub titulo: *Tractatus de heresi, Schismate, Apostasia, & de potestate Pontificis in his delictis puniendis, &c.* In quo libro multa in Reges Pontifici tribuebantur, & specialiter, quòd in Reges hæreticos etiam pœnis temporalibus posset animadvertere, eosque, nisi errorem deponerent, regno pellere; P. Coto Provincialis, Rector Collegii Claremontani, præcipuè è Societate Theologi in jus vocati, palàm coram Senatu professi sunt, Santarelli librum à se improbari, & contrariam illi sententiam omnino teneri.

¶ Santarelli librum multa complexum esse, ob quæ non societati tantùm, sed multis aliis, & meritò displicuit: vult enim, Reges *ob insufficientiam, minorem regendi habilitatem, & ob quodcumq; peccatum, seu iniquitatem, si non corrigant, regno moveri posse, immo etiam mortis pœnâ multari.* Quæ quàm sint absurda, & populos in Principes suos aut arment, aut obsequio exuant, nemo non videt, & eo præsertim

tempore Gallicos offenderant, cum recentem adhuc Henrici M. sanguinem præ oculis habebant à sicario impiè confossi. Merito igitur Santarelli libri um damnarunt; sed cum in Senatu pressius urgerentur, mentem suam de Pontificia in Reges potestate, ut edicerent; caute semper tergiversati sunt, seque in omnem partem versarunt, responsis, aut ambiguè datis, aut alò flexis, aut in Santarellum detortis, aut petitis denique inducis; ne videlicet, si ad interrogata animis apertè responderent, aut iudicem offenderent, aut veritatem. Sed ut rem totam memoriam quippe dignam, ut fuit, intelligas, enillam tibi ex Gramondi commentariis totidem verbis. *Exiit dicta dies Provinciali, Collegii Claromontani Rectori, & præcipuis è Societate Theologis: sistuntur in iudicio, interrogantur, respondent.*

Senatus. *Probaturne vobis Santarelli perniciosus liber editus in hunc titulum, Tractatus de hæresi, schismate, &c.*

P. Coto pro se & sociis presentibus; *Improbatur, supprimitur, impugnabitur contrariâ mox doctrinâ, quam paramus dare in publicum.*

Senatus. *Quare improbatis doctrinam, quam Societatis vestre Generalis Romæ approbat?*

P. Coto. *Non negamus Romæ à nostris approbatam; sed quare nobis imputabitur error Transalpinus, cui nemo nostram subscribit in Gallia?*

Senatus. *Annon in ditioe sua Regi Gallia jus omne in subditos est?*

P. Coto. *Jus omne est quoad temporalia.*

Senatus. *Creditisne vos summo Pontifici jus esse in Reges, adeo ut per Excommunicationem sacris ipsos interdicare possit, subditos Sacramento fidelitatis absolvere, Regnum in prædam dare?*

P. Coto. *Absit verbo invidia! excommunicari Christianissimum Regem? absit omen! quis credat primogenitum Ecclesie futurum aliquando Matris hostem, quam protegit? quis excommunicandum, qui continuo pugnat hæresi in Regno suo extirpanda?*

Senatus. *Ergo diversa vobis à Præposito Societatis vestre Generalis sententia?*

P. Coro. *Qui Romæ degit Præpositus noster Generalis, vix est, ut improbare possit, quod Romæ probat.*

Senatus. *Illi sua opinio esto, vestra quanam est?*

P. Coto. *Planè illi contraria.*

Senatus. *Quid si essetis Romæ?*

P. Co-

P. Coto. *Mutaretur nobis cum cœlo animus, sentiremus ut Roma.*
 Senatus. *Præcisè (amabo) prociùque ambagibus, & subterfugio:*
quid censeat Societas vestra (ut universa est) de Romana Sedis in Reges
potestate?

Ad hæc P. Cotto *Communicandi cum sociis facultatem petit. Da-*
tur facultas, communicant, paulloq; post redeunt in hæc verba. P. Coto.
Nobis cum Sarbona & Gallia Clero erit assensus in idem doctrina uni-
vocus.

Senatus. *Explicate aperiùs mentem vestram, quanam est hæc Sor-*
bona, quam probatis.

P. Coto. *Si tempus exiguum conceditis nobis, dabimus ex scripto*
sententiam, in quam vix est modo, ut conveniamus per angustiam temporis.

Postquam triduo deliberaverant, præcipui è Societate ad Re-
 gem missi, palàm abdicant Santarelli doctrinam publico instrumento
 in hæc verba concepto.

Nos sub signati declaramus Santarellum perperàm de Regibus & eo-
rum auctoritate scripsisse, quam diffitemur doctrinam; agnoscimus & pro-
fitemur Regum immediatam esse à Deo potestatem, independensq; ipsis jus
esse in subditos; cui sententia, ut vera, nostro omnium sanguine subscribi-
tur si opus, non secus ac censuris, si qua à Clero Gallicano aut Sorbona in
ejusmodi libros edentur. Promittimus insuper futuram nobis post hac u-
nam, & eandem super ea questione cum Sorbona, Clero, & Regni Gallici
Academiis sententiam. Actum Lutetia. 16. Martii. Anno MDCXXVI.

Non multò post P. Coto in Provincia Parisiensi Provincialis, tœdio
 interrogatorie actionis, quàm præcipui è societate extra ordinem pulsati fue-
 runt, morbo corripitur, fatique legem implet. Hactenus loco citato
 Gramondus.

§. XIX.

Summarium unicum.

Quando, quibusque ex causis in particulari possit
S. Pontifex potestatem in Magistratus & Principes
seculares exercere?